

Tadeusz Ziółkowski (1886–1940)

Tadeusz Ziółkowski urodził się 5 czerwca 1886 r. w Wiskitnie k. Koronowa, gdzie uczęszczał do szkoły powszechnej. Po jej ukończeniu uczył się w gimnazjum w Bydgoszczy. W 1902 r. przerwał naukę i wyjechał do Hamburga, gdzie zamustrował się na szkolny żaglowiec „Grossherzogin Elisabeth”. W 1905 r. rozpoczął naukę w szkole marynarki handlowej w Hamburgu. W 1910 r. po złożeniu wymaganych egzaminów uzyskał stopień kapitana żeglugi wielkiej. Odbił również służbę wojskową na pancerniku „Pommern”.

Po wybuchu I wojny światowej został wcielony do Cesarskiej Marynarki Wojennej i służył na krążowniku pomocniczym „Kronprinz Wilhelm”. W 1915 r., wraz z całą załogą, został internowany w Newport-Nawes w Stanach Zjednoczonych.

W październiku 1919 r. powrócił do Polski, a jesienią 1920 r. rozpoczął służbę w Marynarce Wojennej RP. Jego pierwszym przydziałem była Komenda Portu Wojennego w Pucku. Od września 1921 r. pełnił funkcje komendanta, zakupionego w Holandii, trójmasztowca „Lwów”.

W 1924 r. rozpoczął pracę w Radzie Portu i Dróg Wodnych w Wolnym Mieście Gdańsku, początkowo jako zastępca komandora Urzędu Pilotów, a od 1929 r. jako komandor. Aktywnie uczestniczył w społeczno-kulturalnym życiu Polaków w WMG. Dzięki jego staraniom w Nowym Porcie powstał polski Dom Marynarza. Wspierał również stworzenie akademickiego Klubu Morskiego, który po połączeniu w 1932 r. z Klubem Polskim, stał się Polskim Klubem Morskim. Zainicjował budowę jachtu szkoleniowego „Korsarz” i został jego pierwszym dowódcą. Jednocześnie pełnił funkcję wiceprezesa Klubu Kapitanów Polskiej Marynarki Handlowej i był stałym doradcą Polskiej Żeglugi Morskiej S.A.

25 sierpnia 1939 r. Ziółkowski sprzeciwił się wprowadzeniu do portu w Gdańsku pancernika Schleswig-Holstein, za co został przez Niemców na kilka godzin zatrzymany. 1 września 1939 r. został aresztowany ponownie i osadzony w Viktoriaschule, a następnie w niemieckim obozie w Nowym Porcie a ostatecznie w Stutthofie. Podzielił los wielu wybitnych działaczy polskich i 22 marca 1940 r. – w Wielki Piątek – został zamordowany przez Niemców. Jego szczątki ekshumowano w 1946 r. i pochowano na cmentarzu na gdańskiej Zaspie. [KM]

TADEUSZ ZIÓŁKOWSKI W 1902 R. PRZERWAŁ NAUKĘ W SZKOLE W BYDGOSZCZY I POJECHAŁ DO HAMBURGA. TAM ROZPOCZĄŁ SWOJĄ PRZYGODĘ Z MORZEM.

PIERWSZYM STATKIEM SZKOLENIOWYM ZAKUPIONYM DLA SZKOŁY MORSKIEJ W TCZEWIE BYŁ STS „LWÓW”, A JEGO PIERWSZYM KOMENDANTEM – KPT. TADEUSZ ZIÓŁKOWSKI. W 1923 R., WRAZ Z UCZNIAMI SZKOŁY MORSKIEJ, WYRUSZYŁ W REJS DO BRAZYLII.

W 1928 R. W WOLNYM MIEŚCIE GDAŃSKU, Z INICJATYWY M.I.N. KPT. TADEUSZA ZIÓŁKOWSKIEGO, POWSTAŁ KLUB MORSKI. W 1932 R. – PO POŁĄCZENIU Z POLSKIM KLUBEM TOWARZYSKIM – UTWORZYŁY POLSKI KLUB MORSKI (PKM). W NOWO POWSTAŁYM KLUBIE ZA KWESTIE SPORTOWO-ŻEGLARSKIE ODPOWIAŁ KPT. ZIÓŁKOWSKI.

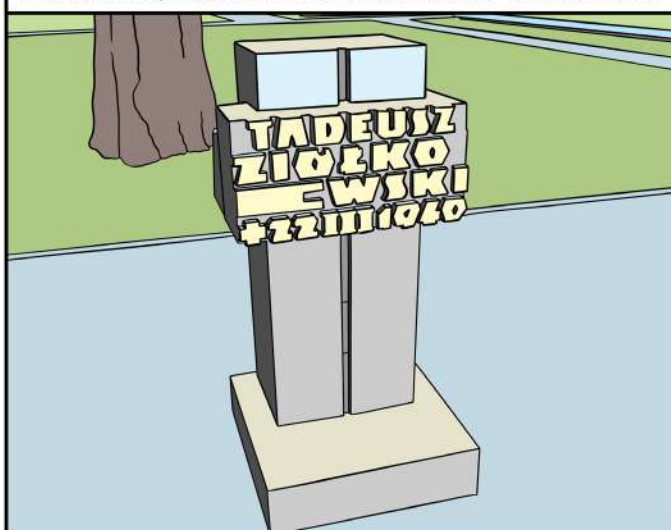
W 1933 R. TADEUSZ ZIÓŁKOWSKI ROZPOCZĄŁ WŚRÓD POLAKÓW MIESZKAJĄCYCH W WOLNYM MIEŚCIE GDAŃSKU ZBIÓRKĘ PIENIĘDZY NA BUDOWĘ JACHTU SZKOLENIOWEGO. JACHT „KORSARZ” BYŁ PIERWSZĄ JEDNOSTKĄ WYBUDOWANĄ DLA POLSKIEGO KLUBU MORSKIEGO.

W SIERPNIU 1939 R. TADEUSZ ZIÓŁKOWSKI, JAKO KOMANDOR PILOTÓW PORTU, ODMÓWIŁ WPROWADZENIA PANCERNIKA SZKOLENIOWEGO „SCHLESWIG-HOLSTEIN” DO GDAŃSKIEGO PORTU, GDYŻ WCZEŚNIEJ INFORMOWANO GO IŻ BĘDZIE TO KRAŻOWNIK „KÖNIGSBERG”. WRAZ Z KILKOMA INNYMI PRACOWNIKAMI RADY PORTU I DRÓG WODNYCH ZOSTAŁ ZA TĘ NIESUBORDYNACJĘ ARESZTOWANY.

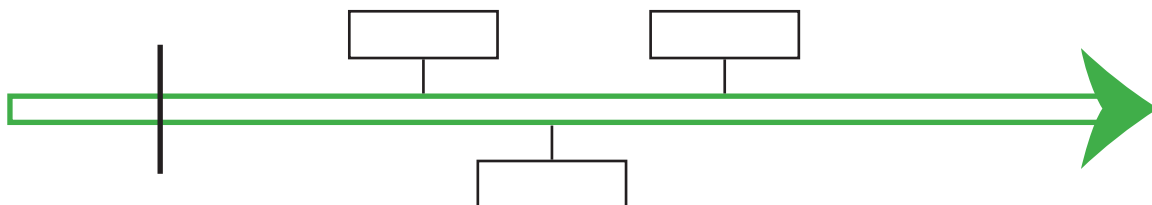

KAPITAN ZIÓŁKOWSKI ZOSTAŁ ARESZTOWANY PRZEZ NIEMCÓW 1 WRZEŚNIA 1939 R. BYŁ PRZETRZYMYWANY M.I.N. W OBOZIE W NOWYM PORCIE. NASTĘPNIE WYWIEZIONO GO DO OBOZU W STUTTHOFIE, GDZIE 22 MARCA 1940 R. ZOSTAŁ ZAMORDOWANY.

Tadeusz Ziółkowski – zadania

1. Na osi czasu zaznacz daty związane z życiem i działalnością Tadeusza Ziółkowskiego. Następnie połącz daty i wydarzenia. Poszukaj także trzech ciekawych (według Ciebie) wydarzeń związanych z historią Polski, które miały miejsce w 1910 r., 1920 r. i 1924 r. Opisz je krótko.

Rozpoczęcie pracy w Radzie Portu i Dróg Wodnych w Wolnym Mieście Gdańsku	1910
Uzyskanie stopnia kapitana żeglugi wielkiej	1920
Początek służby w Marynarce RP	1924

2. Przeczytaj poniższy tekst źródłowy i odpowiedz na pytania:

„Sprowadzeniem z Holandii do Polski barku* >>Lwów<< miał się zająć kapitan ż.w. Cezary Kościeszka Żaba. (...) Ale pech prześladowający podobno w życiu kapitana (...) dopadł go i w Holandii. Po przyjeździe na >>Lwów<< zastał stanowisko kapitana zajęte przez porucznika z Niemieckiej Marynarki Wojennej, Tadeusza Ziółkowskiego (...).

Uroczystość podniesienia bandery na „Lwowie” odbyła się 4 września 1921 r. na redzie w Gdyni. Banderę ofiarowało miasto Lwów, wyhaftowaną przez lwowianki i przez nie przywiezioną do Gdyni”.

* żaglowiec o trzech lub więcej masztach

K.O. Borchardt, *Kolebka kapitanów*, Pelplin 2010, s. 30–31.

1. Kto miał sprowadzić z Holandii do Polski jednostkę „Lwów”?

.....

2. Kiedy i gdzie dokonano podniesienia bandery na nowej jednostce?

.....

3. Kto przygotował i ofiarował banderę?

.....

3. Rozstrzygnij, czy podane zdania są prawdziwe (P), czy fałszywe (F). Wybrane sylaby utworzą hasło. Wyjaśnij je własnymi słowami.

	Prawda (P)	Fałsz (F)
Tadeusz Ziółkowski służył w Cesarskiej Marynarce Wojennej.	SZKO	GDY
Kapitan Tadeusz Ziółkowski był komendantem Daru Pomorza.	NIA	ŁA
Kapitan Tadeusz Ziółkowski założył Klub Wioślarski w Wolnym Mieście Gdańsku.	PUCK	MOR
Kapitan Tadeusz Ziółkowski został aresztowany 1 września 1939 r.	SKA	HEL

Hasło: .....

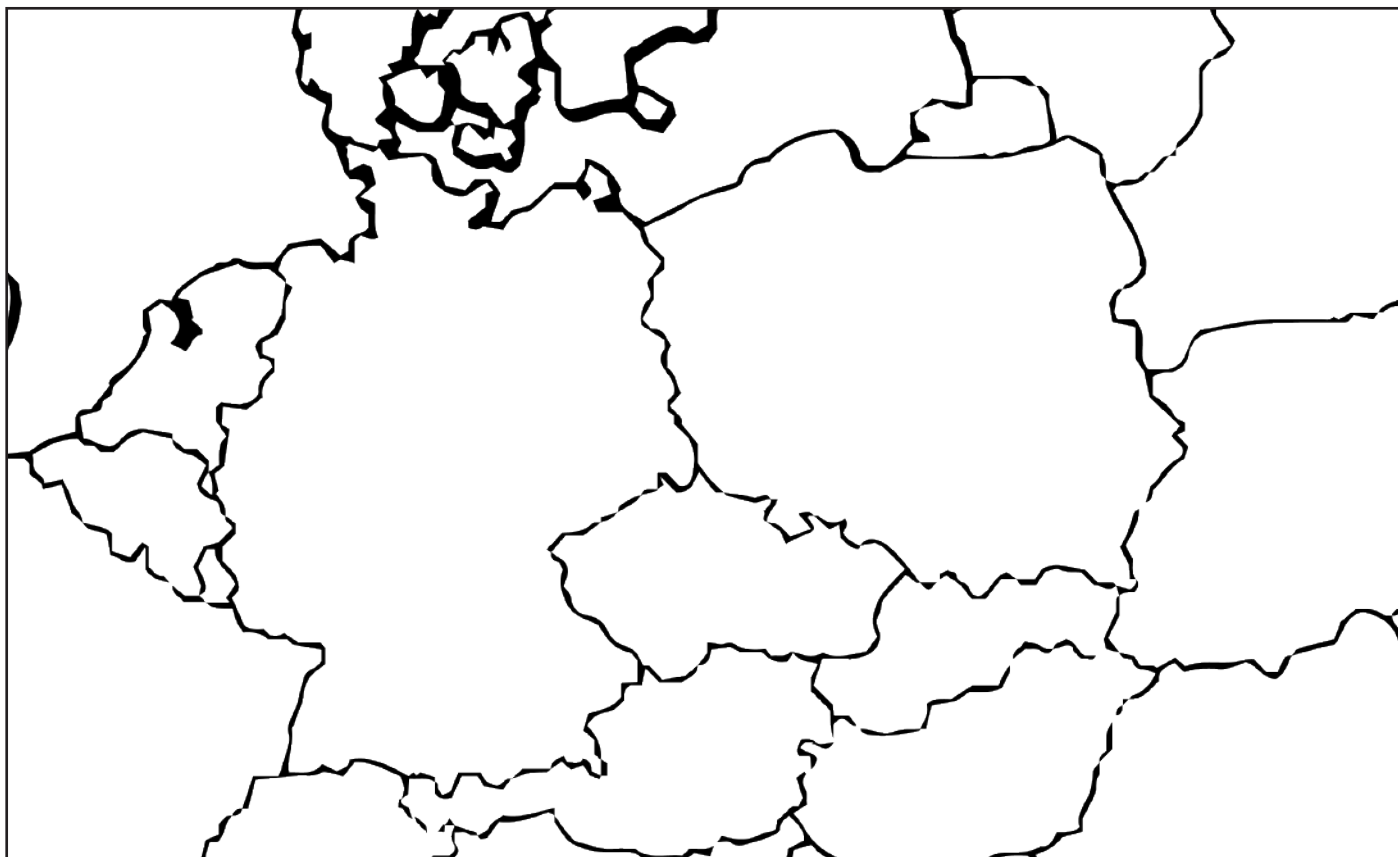
.....

4. Zaznacz na mapie trasę rejsu „Lwowa” do Ameryki Południowej w 1923 r. Podróż rozpoczęła się w Gdańsku, następnie jednostka zawijała m.in. do Kopenhagi, na Wyspy Zielonego Przylądka, do Rio de Janerio oraz Cherbourg.

5. Zaznacz na mapie miasta związane z życiem Tadeusza Ziółkowskiego. Następnie wyjaśnij, w jaki sposób był związany z danym miejscem.

Hamburg .....
.....

Gdańsk .....
.....

Tczew .....
.....

Stutthof .....
.....

Bydgoszcz .....
.....